

NIEPEŁNOSPRAWNI BEZROBOTNI W WIELKOPOLSCE W 2015 R.

Poznań, marzec 2016 r.

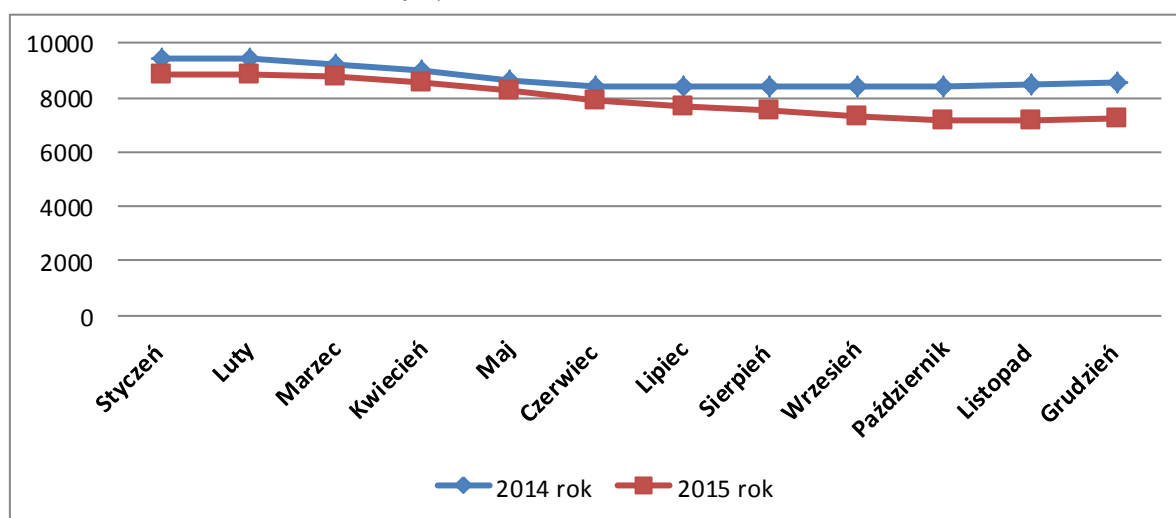
WSTEP

Osoby niepełnosprawne pozostające bez zatrudnienia, znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Bariery wynikające z ograniczonej sprawności, niejednokrotnie uniemożliwiają wykonywanie pracy zgodnej z kwalifikacjami, posiadanym doświadczeniem lub preferencjami. Realizacja przez powiatowe urzędy pracy programów na rzecz aktywizacji zawodowej, umożliwia osobom niepełnosprawnym zdobycie zatrudnienia, doświadczenia lub nowych umiejętności adekwatnych do wymogów rynku pracy. Programy aktywizacji osób niepełnosprawnych, które opisane zostały w niniejszej analizie, finansowane są ze środków Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środków własnych partnerów tych projektów.

1. Liczba i struktura osób niepełnosprawnych na wielkopolskim rynku pracy

Analiza stanu bezrobocia osób niepełnosprawnych wykazuje pozytywną tendencję w malejącej liczbie zarejestrowanych w urzędach pracy w latach 2014-2015. W końcu grudnia 2015 roku zarejestrowanych było 7 249 niepełnosprawnych bezrobotnych, w tym 3 757 kobiet, (51,8%). W tym samym miesiącu roku poprzedniego, liczba ta była wyższa o 1 275 osób. Porównując dane z tych lat można wskazać, że największy spadek rejestracji bezrobotnych osób w tej grupie miał miejsce w listopadzie 2015 roku, (o 1 322 osoby), a najmniejszą różnicę w liczbie rejestracji odnotowano w maju. Wynosiła ona 341 osób w 2015 roku.

Wykres 1. Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych w Wielkopolsce w latach 2014 – 2015 (stan na koniec miesiąca)*

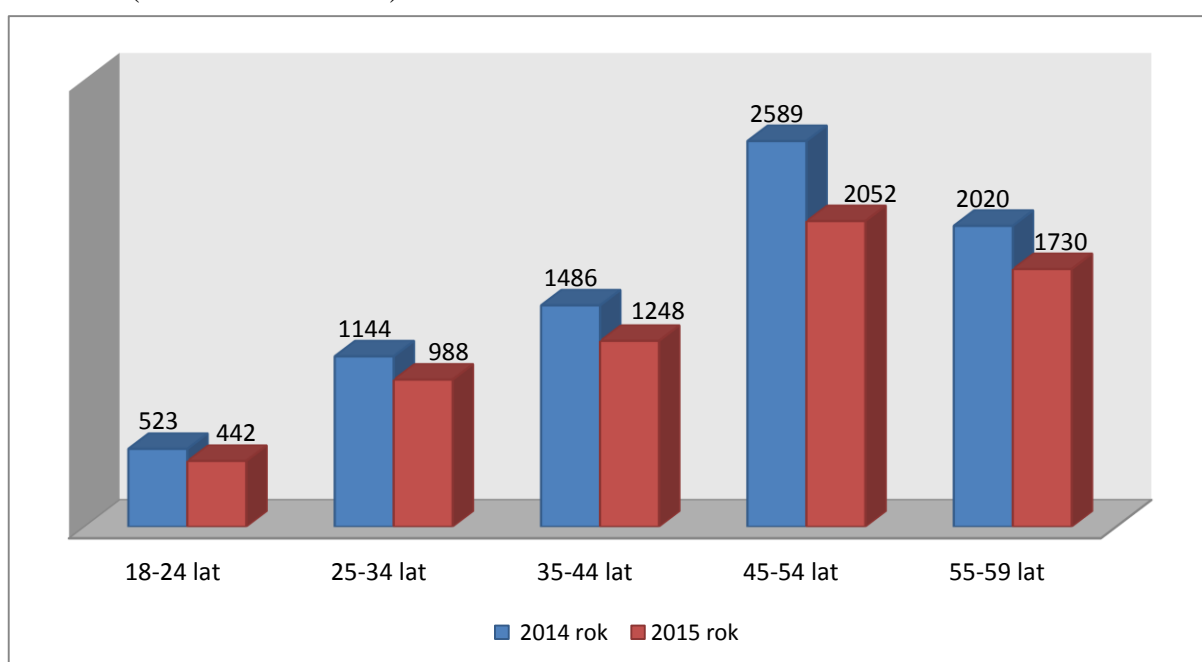

*dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy
<http://obserwatorium.wup.poznan.pl/wizualizacja-danych/>

Poniżej przedstawiona została struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim według kryteriów: wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy.

Z analizy struktury według wieku wynika, że dominująca grupa bezrobotnych niepełnosprawnych występuje w przedziale wiekowym 45-54 lata (2 052 osoby), podobnie jak w 2014 roku. W 2015 roku nastąpił spadek rejestracji bezrobotnych w poszczególnych grupach wiekowych.

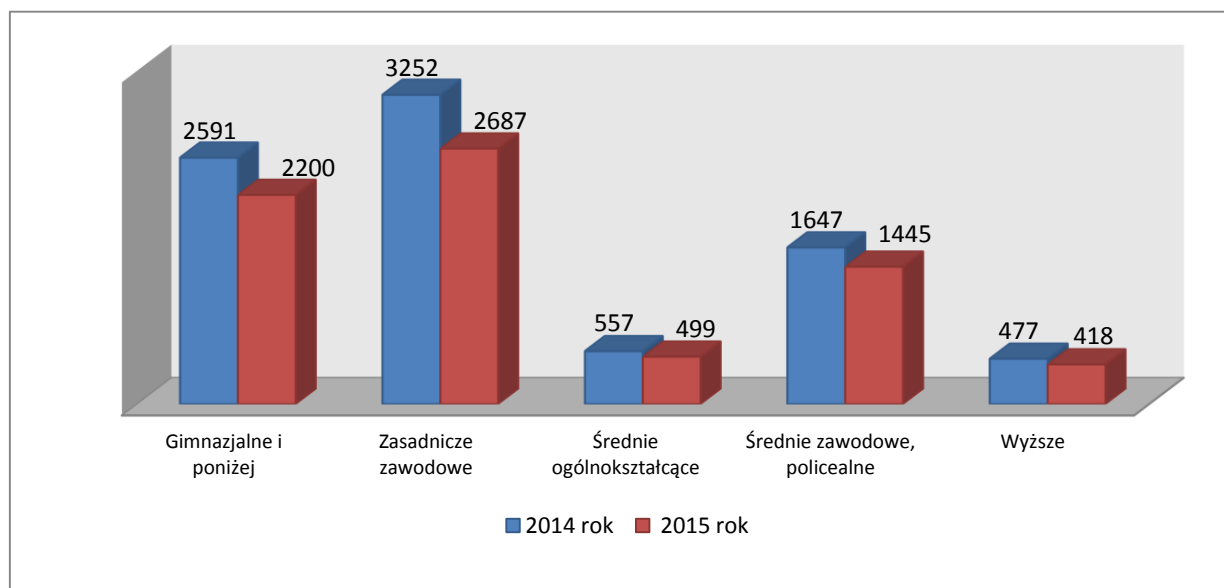
Wykres 2. Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych według wieku w latach 2014-2015 (stan na koniec roku)*

* dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy

Biorąc pod uwagę kryterium poziomu wykształcenia, najwięcej bezrobotnych z niepełnosprawnością posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (2 687 osób) i gimnazjalne (2 200 osób). W roku poprzednim zaobserwowano tę samą tendencję (odpowiednio 3 252 i 2 591). Bezrobotni niepełnosprawni z wykształceniem wyższym stanowili najmniej liczną grupę, tj. 418 osób, liczba ta zmniejszyła się o 59 osób w stosunku do 2014 roku.

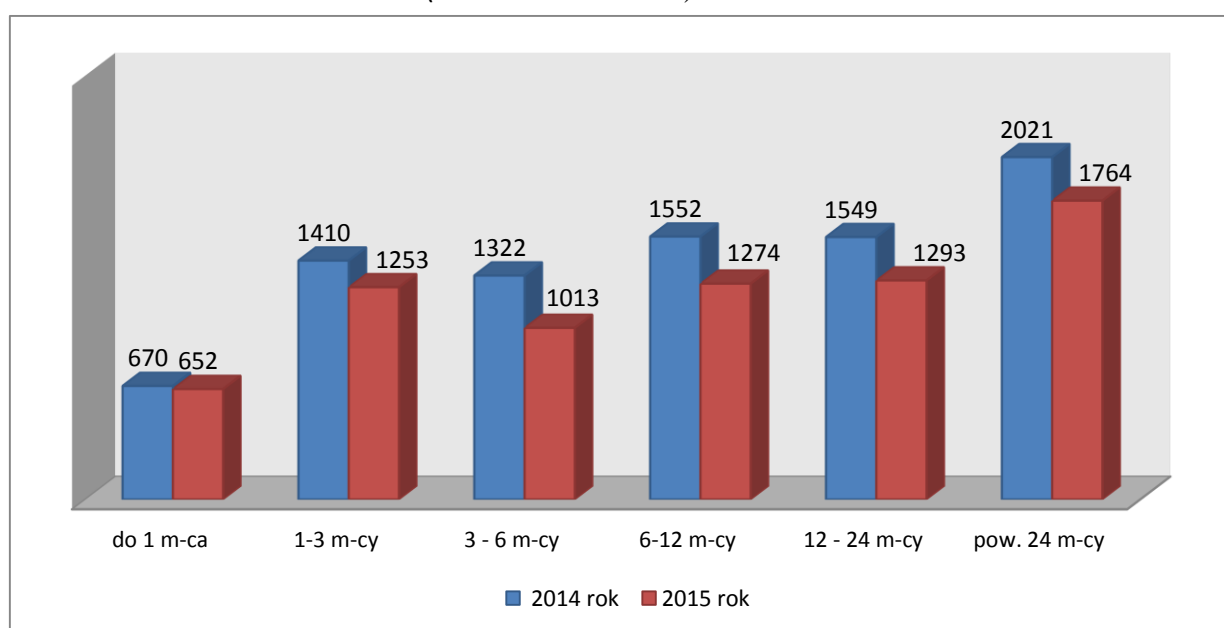
Wykres 3. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według poziomu wykształcenia w latach 2014 – 2015 (stan na koniec roku)*

* dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy

Pod względem czasu pozostawania bez pracy, pozytywnym zjawiskiem jest mniejsza liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych we wszystkich przedziałach czasowych. Największy spadek rejestracji widoczny jest w przedziale 3-6 miesięcy. W 2015 roku ich liczba wynosiła 1 013 osób i jest niższa o 309 osób, w porównaniu do 2014 roku. Natomiast najliczniej reprezentowana jest grupa osób bezrobotnych będących w ewidencji urzędów pracy powyżej 24 miesięcy, tj. 1 764 osoby.

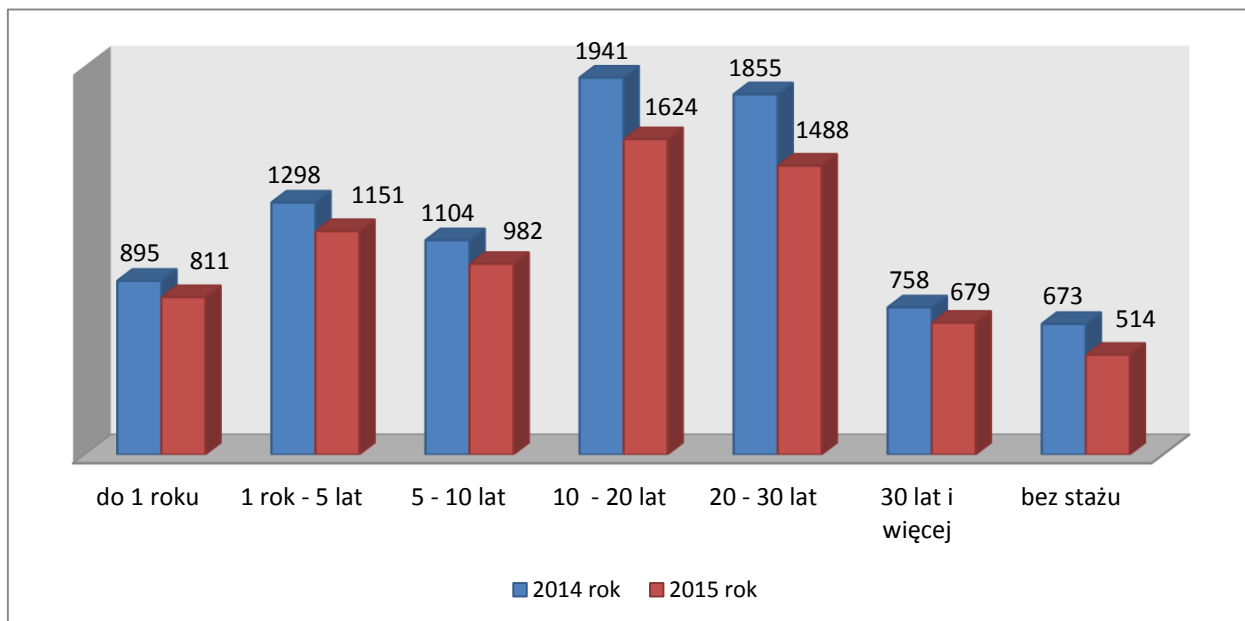
Wykres 4. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według czasu pozostawania bez pracy w latach 2014 – 2015 (stan na koniec roku)*

* dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy

Kolejnym kryterium jest staż pracy. W 2015 roku najliczniejsza grupa bezrobotnych z niepełnosprawnością posiadała doświadczenie zawodowe w przedziale 10 –20 lat (1 624 osób). W odniesieniu do 2014 roku, w którym osoby z takim okresem zatrudnienia również stanowiły większość, liczba ta zmniejszyła się o 317 osób. W każdym analizowanym roku, osoby które nie posiadają stażu pracy, stanowią najmniejszą reprezentację bezrobotnych niepełnosprawnych (odpowiednio 673 i 514).

Wykres 5. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według stażu pracy w latach 2014 – 2015 (stan na koniec roku)*

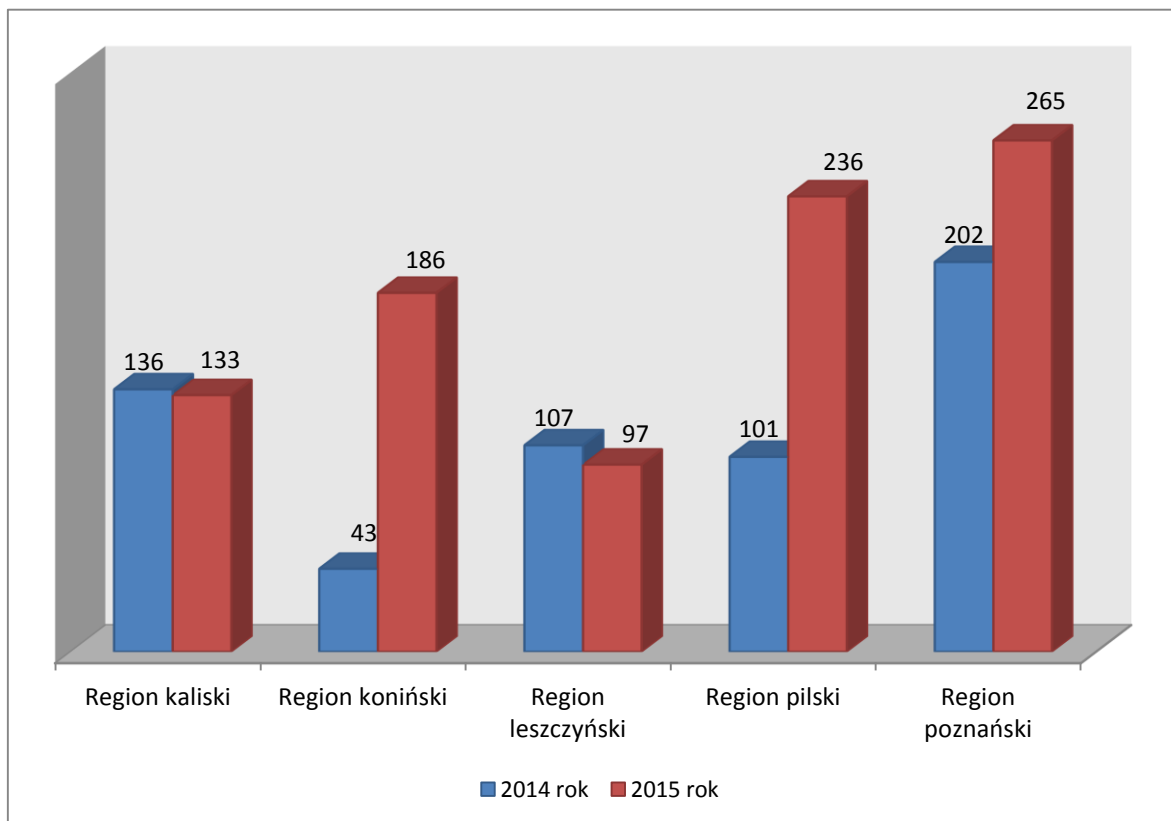

* dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy

2. Zwolnienia z zakładów pracy

W 2015 r. zwolnionych z zakładów pracy zostało 917 niepełnosprawnych. W porównaniu z analogicznym okresem 2014 roku stanowi to znaczący wzrost o 328 osób. Wzrost ten nastąpił w trzech subregionach Wielkopolski. Największą liczbę osób zwolniono w subregionie poznańskim (265 osób), pilskim (236 osób) oraz konińskim (186 osób). Niewielki spadek odnotowano w subregionie leszczyńskim (o 10 osób) i kaliskim (o 3 osoby).

Wykres 6. Osoby niepełnosprawne zwolnione z zakładów pracy w Wielkopolsce w latach 2014-2015 r. (według subregionów)*

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Największą liczbę zwolnionych osób niepełnosprawnych w układzie powiatów, notuje się w powiecie wągrowieckim (173 osoby) oraz słupeckim (163 osoby) w dalszej kolejności znajdują się powiaty: wrzesiński (76 osób) i kaliski (62 osoby). Nie odnotowano zwolnień w powiatach: leszczyńskim, ostrowskim, kolskim, konińskim i złotowskim.

Tabela 1. Zwolnienia osób niepełnosprawnych w powiatach Wielkopolski w 2015 r.**

Powiat*	Ilość osób
Wągrowiecki	173
Słupecki	163
Wrzesiński	76
Kaliski	62
Poznański	49
Krotoszyński	47
Kościański	38
Wolsztyński	38
Nowotomyski	32
Śremski	32
Grodziski	31
Pilski	28
Turecki	23

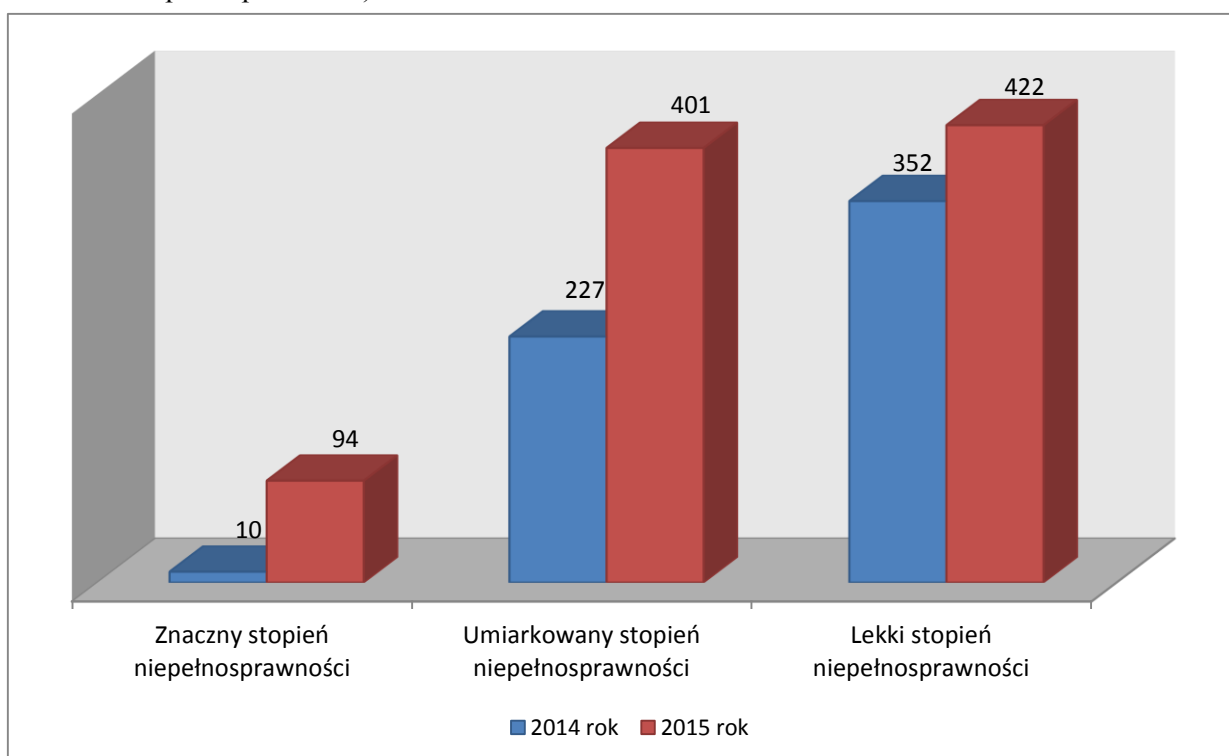
Czarnkowsko-trzcianecki	22
Rawicki	16
Gnieźnieński	15
Szamotulski	14
Chodzieski	13
Jarociński	9
Obornicki	9
Ostrzeszowski	7
Średzki	6
Kępiński	5
Gostyński	5
Pleszewski	3
Międzychodzki	1

* - w tabeli uwzględniono powiaty, w których zwolniono niepełnosprawnych

** - dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Analiza zwolnień z zakładów pracy pod względem stopnia niepełnosprawności zwalnianych osób ukazuje, że największą grupę stanowią osoby niepełnosprawne z lekkim i umiarkowanym stopniem, a najmniejszą ze znacznym stopniem niepełnosprawności. W porównaniu do poprzedniego roku zauważa się, że w każdej z grup nastąpił wzrost, największy dotyczy osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (o 174 osoby).

Wykres 7. Zwolnienia z zakładów pracy osób niepełnosprawnych w latach 2014 - 2015 (według stopni niepełnosprawności)*

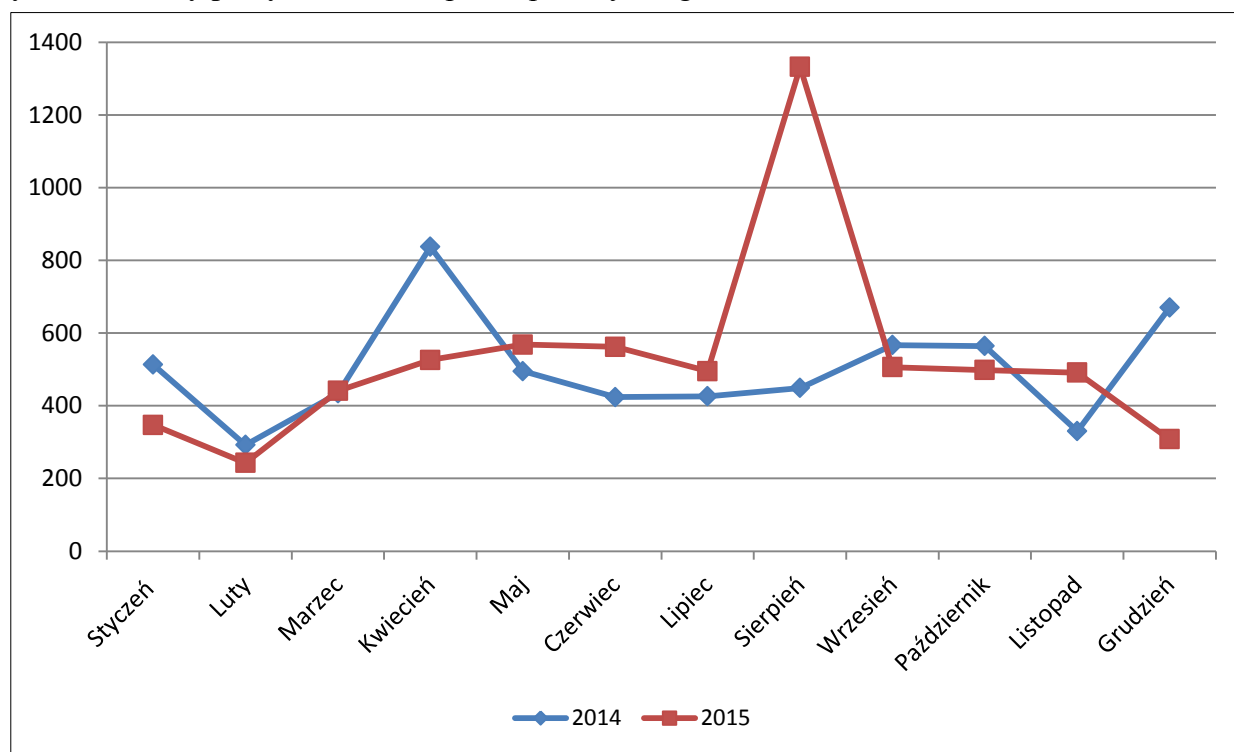
* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

3. Oferty pracy dla niepełnosprawnych bezrobotnych

W 2015 roku, pracodawcy zgłosili w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy 121 866 ofert pracy, w tym 6 317 ofert skierowanych do osób niepełnosprawnych, co stanowiło 5,2% ogółu. W analogicznym okresie 2014 roku, urzędy dysponowały 6 001 ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych (o 316 mniej niż w 2015 roku), co stanowiło 5,9% ogółu ofert zgłoszonych do urzędów pracy przez pracodawców w tym czasie.

Zbliżona liczba ofert pracy kierowanych w 2014 i 2015 roku do osób niepełnosprawnych, świadczy o tym, że pracodawcy chętniej zatrudniają osoby z orzeczoną niepełnosprawnością. Nie bez znaczenia są korzyści dla pracodawców płynące z zatrudnienia tej grupy osób, takie jak m.in.: zwrot kosztów adaptacji pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażenia stanowiska pracy, dofinansowanie do wynagrodzeń i składek, czy refundacje kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego osobie niepełnosprawnej.

Wykres 8. Oferty pracy dla osób niepełnosprawnych zgłoszone do PUP w latach 2014 - 2015*

* dane ze strony Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy

4. Aktywizacja zawodowa niepełnosprawnych bezrobotnych

Osobom niepełnosprawnym trudno jest znaleźć zatrudnienie na otwartym rynku pracy. Wielu niepełnosprawnych pracuje w zakładach pracy chronionej, bo ta forma aktywizacji zaproponowana przez powiatowe urzędy pracy jest często jedyną szansą na zaistnienie na rynku pracy.

W 2015 r. w województwie wielkopolskim z różnych form aktywizacji zawodowej skorzystało 1 858 niepełnosprawnych bezrobotnych. W porównaniu z rokiem wcześniejszym zauważa się spadek (o 105 osób).

Najwięcej osób niepełnosprawnych skierowanych zostało przez powiatowe urzędy pracy na staże zawodowe (704 osoby), które dały możliwość nabycia umiejętności praktycznych do wykonywania pracy, poprzez realizowanie zadań w konkretnym miejscu pracy. W porównaniu z rokiem 2014 spadła liczba aktywizowanych w ramach tej formy (o 205 osób). W grupie 704 osób odbywających staż zawodowy było 13 osób, które otrzymały bon stażowy z powiatowego urzędu pracy. Bon taki przyznawany jest na wniosek osoby bezrobotnej do 30 roku życia i stanowi gwarancję skierowania do odbycia stażu u pracodawcy wskazanego przez bezrobotnego na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres kolejnych 6 miesięcy.

Znaczącą grupę stanowili też niepełnosprawni, którzy uczestniczyli w różnego typu szkoleniach zawodowych. Grupa 301 osób uzyskała nowe lub podniosła posiadane kwalifikacje zawodowe, nabyła kompetencje społeczne lub umiejętności pozwalające na powrót na rynek pracy. W porównaniu z rokiem wcześniejszym obserwuje się spadek liczby szkolonych (o 208 osób niepełnosprawnych). Wśród osób przeszkolonych było 19 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, którzy otrzymali z urzędu pracy bon szkoleniowy. Bon taki przysługuje osobom, które nie przekroczyły 30 roku życia i gwarantuje skierowanie przez PUP na wybrane szkolenie wraz z pokryciem kosztów tego szkolenia.

Osoby bezrobotne niepełnosprawne bez prawa do zasiłku, korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej, były też kierowane do wykonywania prac społeczno-użytecznych w miejscu zamieszkania lub pobytu, w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Prace takie wykonywały 202 osoby niepełnosprawne. Wśród nich 80 niepełnosprawnych pracowało w ramach Programu Aktywizacja i Integracja PAI.

Warto zauważyć, że ograniczenia, które wiążą się z niepełnosprawnością, dla 126 osób w województwie nie stanowiły przeszkody w rozpoczęciu prowadzenia własnej firmy. Tyle właśnie osób otrzymało jednorazowe środki na podjęcie własnej działalności gospodarczej.

W odniesieniu do 2014 roku liczba niepełnosprawnych objętych taką formą aktywizacji spadła o 29 osób.

Ze środków Funduszu Pracy były też refundowane pracodawcom koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla 199 skierowanych bezrobotnych niepełnosprawnych. W porównaniu z rokiem 2014 wzrosła o 87 osób liczba zatrudnionych na stworzonych miejscach pracy w firmach.

Tabela 2. Osoby niepełnosprawne skierowane do udziału w aktywnych formach przez powiatowe urzędy pracy w Wielkopolsce w 2015 r. *

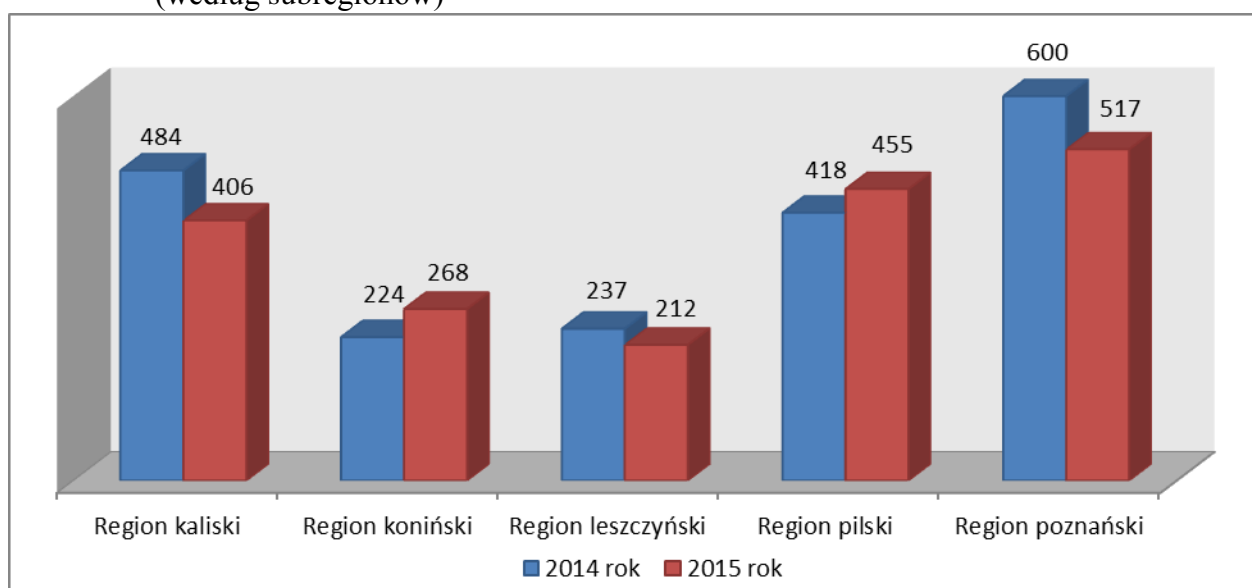
Lp.	Forma aktywizacji	Region kaliski	Region koniński	Region leszczyński	Region pilski	Region poznański	Razem
1.	Szkolenia	71	30	49	81	70	301
1a.	w tym bon szkoleniowy	11	1	2	4	1	19
2.	Staż	106	116	68	146	268	704
2a.	w tym bon stażowy	1	1	3	4	4	13
3.	Prace interwencyjne	12	29	18	32	19	110
4.	Roboty publiczne	30	34	9	71	22	166
5.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	33	16	16	24	37	126
6.	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	74	29	28	38	30	199
7.	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r.ż.	14	2	2	3	4	25
8.	Prace społecznie użyteczne	55	10	16	58	63	202
8a.	w tym PAI	30	5	2	12	31	80
9.	Inne formy aktywizacji nie uwzględnione w wierszach 1-8**	11	2	6	2	4	25
Województwo wielkopolskie		406	268	212	455	517	1858

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

** bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlanie, studia podyplomowe, przygotowanie zawodowe, refundacja stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach środków PFRON, indywidualny program zatrudnienia socjalnego

Najwięcej osób niepełnosprawnych zaktywizowano w subregionie poznańskim, pilskim i kaliskim, odpowiednio 517, 455 i 406 osób.

Wykres 9. Bezrobotni niepełnosprawni zaktywizowani w Wielkopolsce w latach 2014 - 2015 (według subregionów)*

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Biorąc pod uwagę aktywizację osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności, najliczniej w różnych formach aktywizacji uczestniczyły osoby z orzeczoną lekką stopniem niepełnosprawności (prawie 59% ogółu). Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowiły 1,2%.

Tabela 3. Niepełnosprawni bezrobotni zaktywizowani zawodowo w 2015 r. w Wielkopolsce (w stopniach niepełnosprawności)*

Lp.	Forma aktywizacji	Znaczny stopień niepełnosprawności	Umiarkowany stopień niepełnosprawności	Lekki stopień niepełnosprawności
1.	Szkolenia	2	112	187
1a.	w tym bon szkoleniowy	0	6	13
2.	Staż	6	329	369
2a.	w tym bon stażowy	0	6	7
3.	Prace interwencyjne	3	40	67
4.	Roboty publiczne	0	63	103
5.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	2	52	72
6.	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	7	87	105
7.	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r.ż.	0	4	21
8.	Prace społecznie użyteczne	2	46	154
8a.	w tym PAI	0	19	61
9.	Inne formy aktywizacji nieuwzględnione w wierszach 1-8**	1	7	17
	Województwo wielkopolskie	23	740	1095
	[%]	1,24%	39,83%	58,93%

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

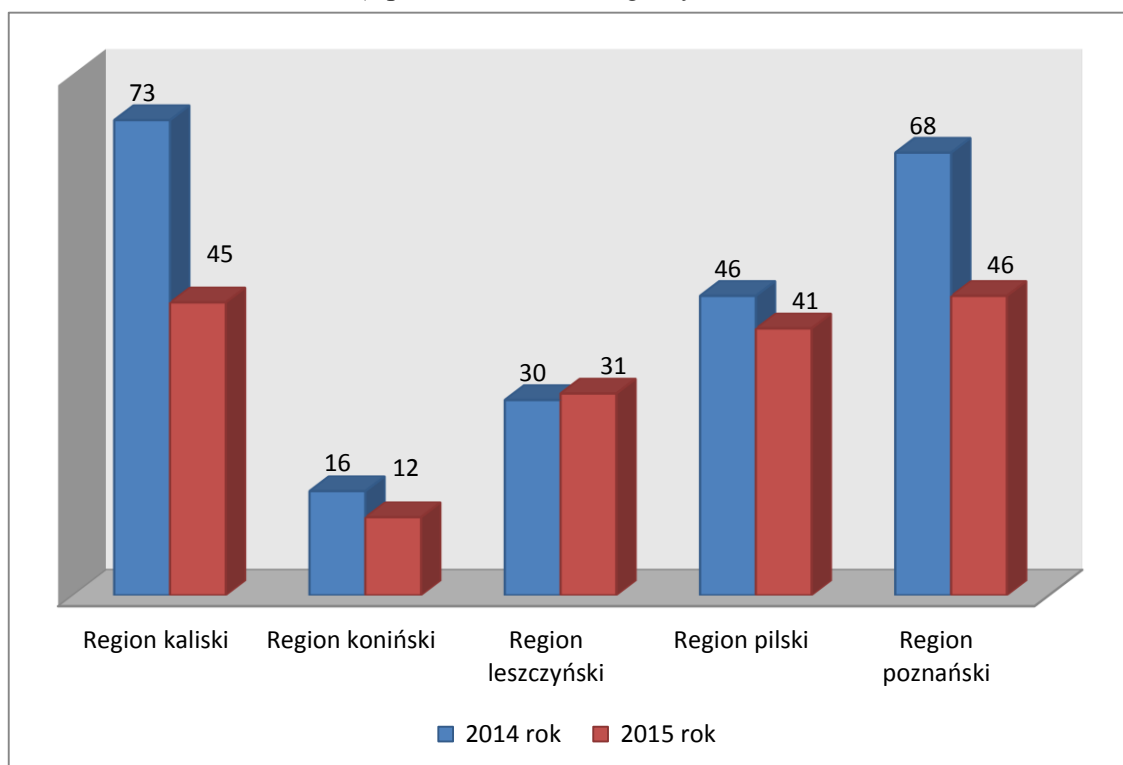
** bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlanie, studia podyplomowe, przygotowanie zawodowe, refundacja stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach środków PFRON, indywidualny program zatrudnienia socjalnego

5. Szkolenia niepełnosprawnych bezrobotnych

Jedną z form aktywizacji niepełnosprawnych bezrobotnych były szkolenia. Uczestnicy mieli możliwość nabycia nowych kompetencji, podwyższenia lub zmiany posiadanych kwalifikacji. Uzyskane umiejętności miały na celu zwiększenie szans na znalezienie zatrudnienia.

W 2015 roku w województwie wielkopolskim zorganizowano 175 szkoleń dla niepełnosprawnych bezrobotnych, w których uczestniczyło 301 osób. W porównaniu do 2014 roku liczba szkoleń zmniejszyła o 58 w analizowanym okresie.

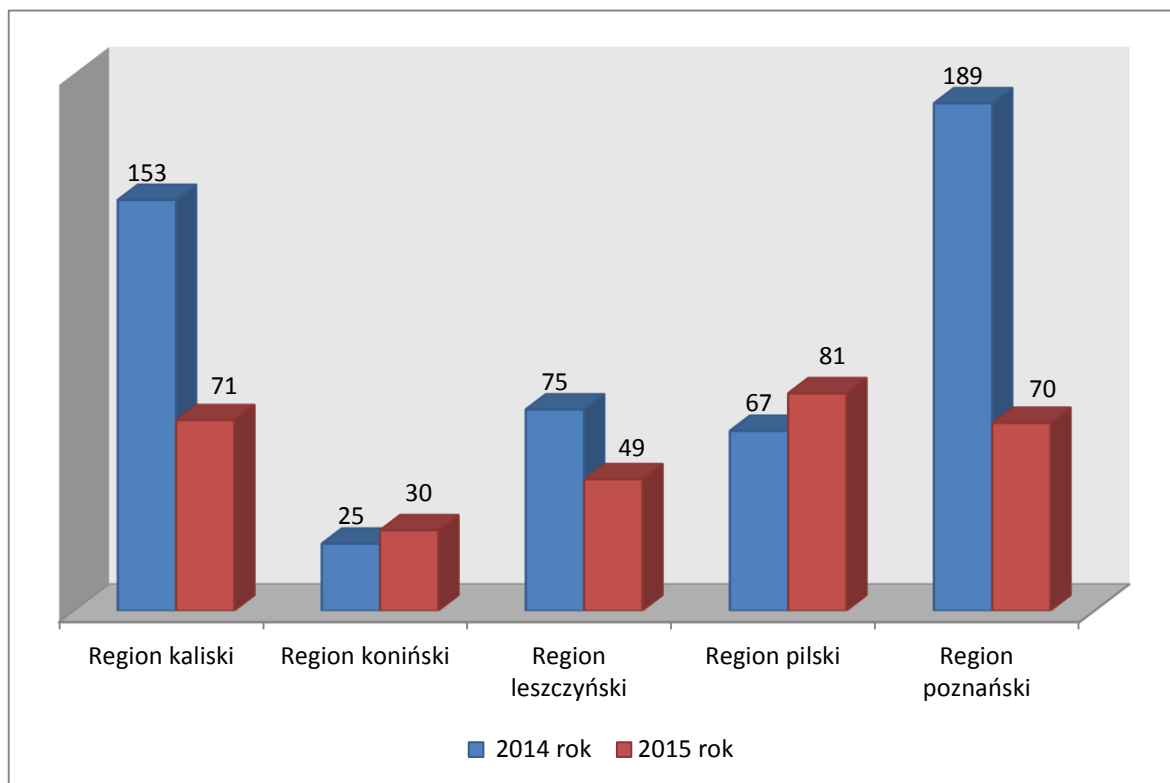
Wykres 10. Liczba szkoleń dla osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim w latach 2014 – 2015 (z podziałem na subregiony)*

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Najwięcej szkoleń odbyło się w subregionie poznańskim (46 szkoleń dla 70 osób), kaliskim (45 szkoleń dla 71 osób) i pilskim (41 szkoleń dla 81 osób). Najmniej szkoleń miało miejsce w subregionie konińskim (12 szkoleń, w których uczestniczyło 30 osób). Porównanie do 2014 roku wskazuje największy wzrost liczby przeszkolonych osób w subregionie pilskim o 14 osób.

Wykres 11. Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych przeszkolonych w województwie wielkopolskim w latach 2014 – 2015 (z podziałem na subregiony)*

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Szkolenia dla niepełnosprawnych bezrobotnych w 2015 roku skupione były wokół 18 obszarów tematycznych. Najwięcej szkoleń odbyło się z zakresu obsługi wózka widłowego i nabycia kompetencji niezbędnych na stanowisku magazyniera (23 szkolenia). Uczestnicy uzyskali informacje m. in. na temat obsługi programów magazynowych, przestrzegania zasad BHP na stanowisku pracy oraz możliwości pozyskania uprawnień Urzędu Dozoru Technicznego. Ponadto odbyli praktyczną naukę jazdy i manewrowania oraz wymiany butli gazowych.

Kolejnymi pod względem ilości zorganizowanych szkoleń, były szkolenia związane ze świadczeniem usług transportowych (20 szkoleń) oraz wykonywania prac administracyjno-biurowych (18 szkoleń). Pierwsze łączyły wiedzę teoretyczną z zakresu prawa ruchu drogowego i praktyczne umiejętności prowadzenia samochodu (prawo jazdy kat. C i E). W kilku przypadkach zorganizowano kurs prawa jazdy ze szkoleniem okresowym na przewóz rzeczy. Natomiast uczestnicy drugiego obszaru tematycznego zdobywali przygotowanie zawodowe do prowadzenia dokumentacji kadr i płac, obsługi programu księgowego PŁATNIK lub/i SYMFONIA oraz sekretariatu. Program szkoleń obejmował również zagadnienia z zakresu rachunkowości, księgowości i prawa pracy.

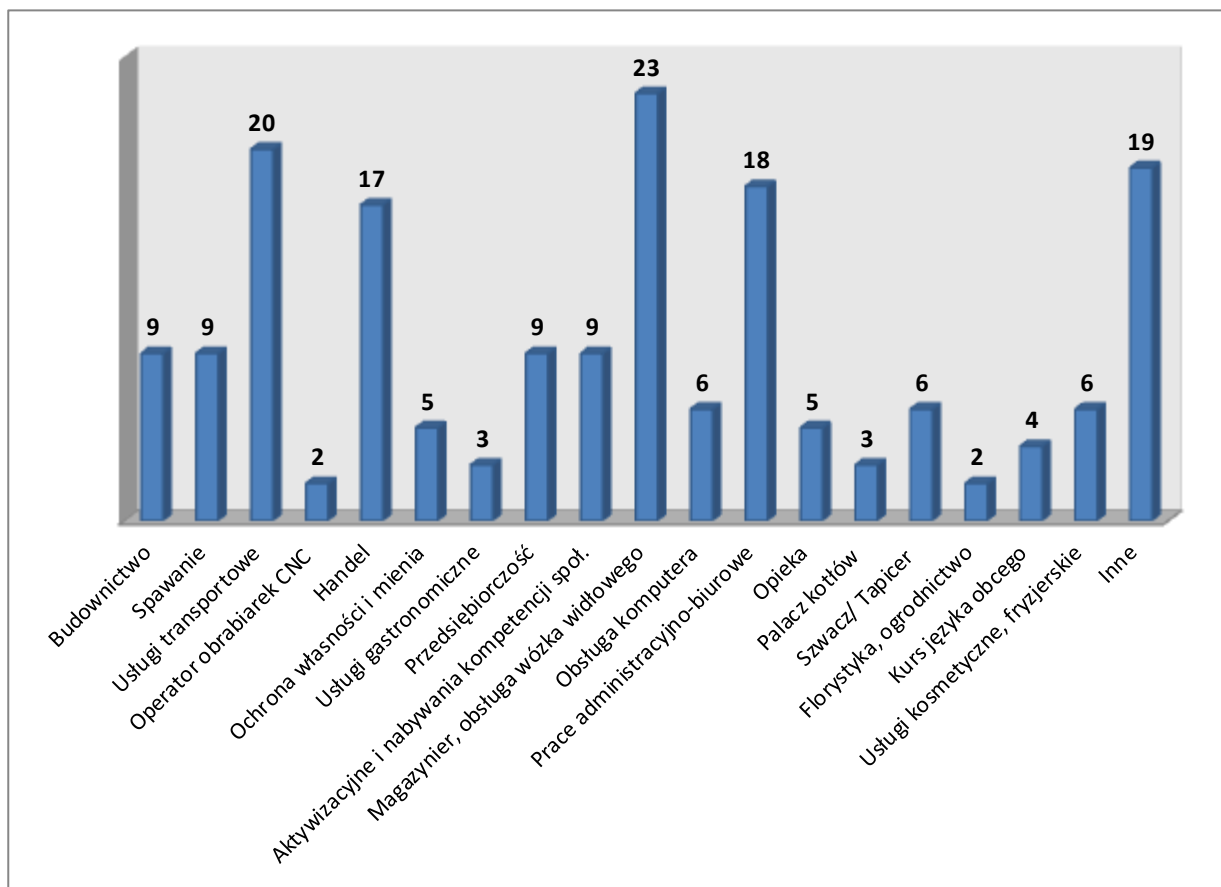
Kolejnym obszarem pod względem ilości zorganizowanych szkoleń jest handel (17 szkoleń). Programy kursów dla sprzedawców często łączyły nabywanie umiejętności z zakresu obsługi klienta, kasy fiskalnej z podstawami obsługi komputera oraz terminalu kart płatniczych. W trakcie szkoleń osoby poznawały specjalistyczne programy komputerowe do fakturowania.

W czterech obszarach tematycznych zorganizowano po dziewięć szkoleń, z dziedziny budownictwa (kursy operatora koparko-ładowarki oraz brukarza), spawania (spawanie blach i rur spoinami pachwinowymi metodą TIG, MIG, MAG). Z kolei celem kursów z przedsiębiorczości było zwiększenie motywacji i wiedzy w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Uczestnicy uzyskali informacje m.in. na temat rejestrowania firmy, zasad opodatkowania, tworzenia biznesplanów i podstaw marketingu. Po szkoleniach mogli ubiegać się w PUP o przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Aktywizacja osób bezrobotnych niepełnosprawnych wiązała się też z nabywaniem kompetencji społecznych, w tym samodzielnego poszukiwania pracy, przygotowania dokumentów aplikacyjnych, radzenia sobie ze stresem, pracy w zespole czy umiejętności autoprezentacji.

W zakresie ilości zorganizowanych szkoleń w województwie wielkopolskim w 2015 roku, na uwagę zasługują też szkolenia z zakresu obsługi komputera (6 szkoleń). Szkolenia komputerowe, wiązały się często z możliwością uzyskania certyfikatu ECDL, dostarczały uczestnikom wiedzy i umiejętności z zakresu pracy na najczęściej wykorzystywanym oprogramowaniu, w tym głównie edytorze tekstu, arkuszach kalkulacyjnych, jak również ich uczestnicy poznawali zasady korzystania z Internetu i poczty elektronicznej, a także uczyli się obsługi specjalistycznych programów np. do obróbki grafiki czy AUTOCAD. Tę samą liczbę szkoleń przeprowadzono w ramach nabywania kwalifikacji szwaczki czy tapicera oraz wzbogacania warsztatu pracy kosmetyczki (m.in. microbloding – makijaż permanentny) i fryzjera.

Szkolenia pojedyncze, organizowane sporadycznie, sklasyfikowano jako „Inne”. Były to kursy mechanika pojazdów samochodowych, projektowania i organizacji wnętrz, tatuażu, fotografii, przygotowujący elektryków do egzaminów w zakresie eksploatacji, pomiarów i dozoru urządzeń elektroenergetycznych o napięciu do 1 kV i powyżej 1 kV oraz szkolenie UAWO VLOS – przygotowujące do uzyskania licencji na operatora bezzałogowego statku powietrznego w zasięgu wzroku.

Wykres 12. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych zrealizowane w województwie wielkopolskim w 2015 r. (według obszarów tematycznych)*

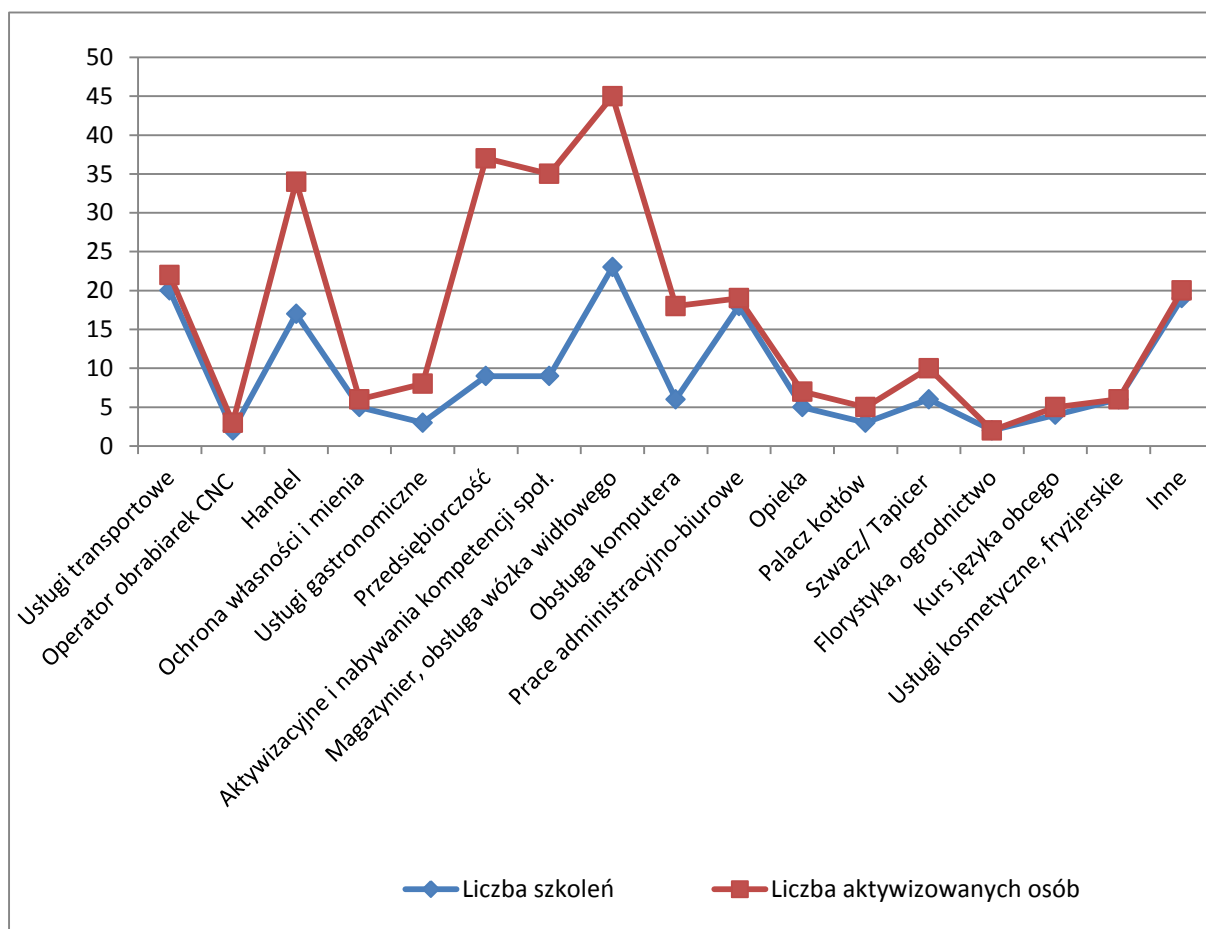

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Analizując liczbę osób niepełnosprawnych biorących udział w szkoleniach, można zauważyć, że największą popularnością cieszyło się sześć obszarów tematycznych.

Najwięcej osób uczestniczyło w szkoleniach przygotowujących do pracy na stanowisku magazyniera z obsługą wózka widłowego (45 osób), w zajęciach z przedsiębiorczości (37 osób), szkoleniach z zakresu aktywizacji i nabywania kompetencji społecznych (35 osób), z dziedziny handlu (34 osób), usług transportowych (20 osób), prac administracyjno-biurowych (19 osób) oraz obsługi komputera (18 osób). Na uwagę zasługuje też liczba przeszkolonych osób w zakresie budownictwa (10 osób), szwacz/tapicer (10 osób) oraz spawania (9 osób).

Wykres 13. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych zrealizowane w województwie wielkopolskim w 2015 r. (według obszarów tematycznych i liczby aktywizowanych osób)*

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

6. Programy realizowane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego

W 2015 r. część urzędów pracy województwa wielkopolskiego podjęła i kontynuowała działania w formie programów powiatowych realizowanych na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Programy na rzecz aktywizacji zawodowej realizowano w 12 powiatowych urzędach pracy, uczestniczyło w nich łącznie 420 niepełnosprawnych bezrobotnych. Największą liczbę osób objęto programami w subregionach: poznańskim (168 niepełnosprawnych) i konińskim (119 niepełnosprawnych). W pozostałych subregionach, w programach uczestniczyły: w pilskim 101 osób i w kaliskim 32 osoby. Przy realizacji programów, urzędy pracy wydatkowały środki w kwocie 7 888 539,73 zł. Na tę kwotę złożyły się środki: Europejskiego Funduszu Społecznego 6 295 323,79 zł., Funduszu Pracy 1 260 936,07 zł. oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 332 279,87 zł.

W większości realizowanych programów w województwie dominowały takie formy aktywizacji jak: staże (42 programy), szkolenia (25 programów), jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej (19 programów) oraz refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (13 programów). Inne formy aktywizacji realizowane w ramach programów to: prace interwencyjne, roboty publiczne, bon zatrudnieniowy, bon stażowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia.

„JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych” realizowany był w 5 powiatowych urzędach pracy województwa wielkopolskiego (Krotoszyn, Gniezno, Oborniki, Poznań, Wągrowiec). Z tej formy aktywizacji skorzystało 37 osób. W ramach tego programu pomoc finansowa ze środków PFRON przekazywana była absolwentom skierowanym na staż przez powiatowy urząd pracy, w formie dofinansowania będącego świadczeniem na rehabilitację zawodową oraz pracodawcom uczestniczącym w programie, w postaci premii z tytułu odbycia stażu przez absolwenta.

Największą liczbę osób objęto programami w następujących powiatowych urzędach pracy: w Gnieźnie 88 niepełnosprawnych, którzy uczestniczyli w 10 programach, w Pile 66 niepełnosprawnych w ramach 10 programów oraz w Kole 53 osoby były aktywizowane w ramach 6 programów.

Poniższa tabela przedstawia krótką charakterystykę działań z uwzględnieniem powiatów, w których były one realizowane.

Tabela 4. Niepełnosprawni objęci programami powiatowymi realizowanymi na rzecz aktywizacji zawodowej*

Subregion	Powiat	Nazwa programu	Liczba aktywizowanych osób	Forma aktywizacji
Kaliski	Kaliski	Program Aktywizacja i Integracja	6	Prace społecznie użyteczne
	Kępiński	„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie kępińskim (I) PO WER 2014-2020	4	Staż, szkolenie zawodowe
		„Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie kępińskim (I)” WRPO 2014 - 2020	6	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, staże, szkolenie zawodowe
		Aktywni zawodowo	1	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		STOP Bezrobociu	1	Prace interwencyjne
		Z zapalem do pracy	2	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
	Krotoszyński	JUNIOR - program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych	12	Staż
Koniński	Kolski	„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie kolskim (I) PO WER 2014-2020	5	Staż

		Program dla bezrobotnych w wieku 30-50 lat	2	Roboty publiczne
			1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		„Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie kolskim I PO WER 2014-2020	5	Staż
			5	Prace interwencyjne
			2	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
			1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		Program dla bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy (II tura)	5	Roboty publiczne
		Program dla poszukujących pracy z tytułu niepełnosprawności	2	Staże
			1	Prace interwencyjne
		Program ze środków Fundusz Pracy	11	Staże
			4	Prace interwencyjne
			2	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
			7	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		Koniński	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Konińskim	22
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w Powiecie Konińskim	12		Poradnictwo zawodowe i jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej Pośrednictwo pracy i staże	
Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	7		Staże	
Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w wieku 30-50 lat	1		Staż	
Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia	1		Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia	
Turecki	Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych do 30 roku życia (I tura)	1	Bon zatrudnieniowy	
	Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia	1	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia	
	Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (I tura)	1	Staż	
	Program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	2	Roboty publiczne	

		Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (II tura)	1	Roboty publiczne
		Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w wieku 30-50 lat (II tura)	1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w wieku 30-50 lat (III tura)	2	Roboty publiczne
		Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie tureckim (I) PO WER 2014 - 2020	3	Staże Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie tureckim WRPO 2014-2020	11	Staże Szkolenie Prace interwencyjne Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
Poznański	Gnieźnieński	Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie gnieźnieńskim (I) PO WER 2014 - 2020	14	Staże
			1	Szkolenie
		Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie gnieźnieńskim (I) WRPO 2014 - 2020	15	Staże
			2	Szkolenia
			2	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		Program ze środków Fundusz Pracy	11	Staże
			2	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
			3	Roboty publiczne
			2	Prace społecznie użyteczne
			1	Bon zatrudnieniowy
			1	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		Program: na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, w ramach którego osoby objęte wsparciem to inni bezrobotni - bezrobotni w wieku 30-50 lat	2	Staże
		Program: na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, w ramach którego osoby objęte wsparciem to inni bezrobotni - bezrobotni w wieku 30-50 lat	2	Szkolenia
		Program dla bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy	1	Staż
			2	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		Program dla bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy	2	Szkolenia
			1	Roboty publiczne
		Program: na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, w ramach, którego osoby objęte wsparciem to bezrobotni powyżej 50 r.ż.	3	Staże
		Program specjalny "Eko-Powiat"	5	Staże
		Program specjalny „Powrót na rynek pracy”	4	Staże
1	Szkolenie			
JUNIOR - program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych	10	Staże		

		Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	1	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
Obornicki		„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie obornickim” PO WER 2014-2020	1	Szkolenie
			6	Staż
		JUNIOR - program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych	9	Staż
		„Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie obornickim” WRPO 2014 - 2020	1	Szkolenie
			8	Staż
		Program z Funduszu Pracy	1	Szkolenie
			2	Przygotowanie zawodowe dorosłych
			4	Staż
		Program z Funduszu Pracy - rezerwa MPiPS	1	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		Poznański		JUNIOR - program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych
Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie poznańskim (I) PO WER 2014 - 2020	4			Szkolenia
	2			Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
	6			Staż
	1			Prace interwencyjne
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie poznańskim (I) WRPO 2014 - 2020	4			Szkolenia
	8			Staż
	1			Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
PFRON	1			Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
	4			Szkolenia
4	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej			
	"Kurs na zatrudnienie" - rezerwa MPiPS			4
1	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej			
"Przyszłość to 50+" - rezerwa MPiPS	3			Szkolenia
	1			Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
Piłski	Piłski	Program dla bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy	2	Staż Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		Program dla osób bezrobotnych po 50 r.ż.	7	Staż Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		Program dla osób w wieku 30-50 lat	2	Staż
		Program dla osób w wieku 30-50 lat	2	Staż Szkolenia
		Program specjalny "Młodzi - ku zatrudnieniu"	4	Szkolenie aktywizacyjne Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
		Program specjalny "Powrót do pracy"	2	Szkolenie aktywizacyjne
		Program specjalny "Aktywna mama"	1	Szkolenie Staż
		Program specjalny "Aktywni po pięćdziesiątce"	17	Szkolenie aktywizujące Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy roboty publiczne

		„Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie pilskim (I)" WRPO 2014 - 2020	16	Staże Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
		„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie pilskim (I)" PO WER 2014 - 2020	13	Staże Bon stażowy Prace interwencyjne
	Wągrowiecki	JUNIOR - program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych	3	Staże
		"Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wągrowieckim (I)" PO WER 2014 - 2020	9	Staże Szkolenia Bon stażowy
		"Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie wągrowieckim (I)" PO WER 2014 - 2020	8	Staże Szkolenia Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
	Złotowski	"Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie złotowskim (I)" PO WER 2014 - 2020	1	Prace interwencyjne
			4	Staże
			1	Doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy
			2	Szkolenia
		„ Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie złotowskim I" WRPO 2014 - 2020	1	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej
			2	Prace interwencyjne
			1	Staż
		3	Szkolenia	

* dane z powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego

Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy, można wysnuć wniosek, iż realizacja programów powiatowych na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych jest działaniem wyzwalającym aktywność, pobudzającym do działania osoby niepełnosprawne, których szanse na rynku pracy są mniejsze niż osób pełnosprawnych. Realizowane programy w omówionych formach, przyczyniają się do zdobycia przez osoby niepełnosprawne doświadczenia zawodowego, nowych umiejętności lub też uzyskania zatrudnienia u pracodawców np. po zakończonych stażach.

Podsumowanie

1. Na koniec 2015 roku w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 7 249 osób bezrobotnych niepełnosprawnych. W grupie tej najwięcej zarejestrowanych posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne. Dominowały osoby niepełnosprawne w wieku 45-54 lat, pozostające w rejestrach urzędów pracy powyżej 24 miesięcy i posiadające doświadczenie zawodowe w przedziale 10-20 lat. Na przestrzeni lat utrzymuje się pozytywna tendencja spadkowa rejestracji bezrobotnych osób niepełnosprawnych.
2. W tym okresie z zakładów pracy zostało zwolnionych 917 niepełnosprawnych, tj. o 328 więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.
3. W 2015 r. w województwie wielkopolskim z form aktywizacji zawodowej skorzystało 1 858 niepełnosprawnych bezrobotnych. W porównaniu z 2014 rokiem nastąpił niewielki spadek liczby aktywizowanych (o 105 osób).
4. W 2015 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich powiatowych urzędów pracy 6 317 ofert pracy skierowanych do osób niepełnosprawnych, co stanowiło 5,2% ogółu ofert. W porównaniu z 2014 rokiem liczba zgłoszonych ofert zwiększyła się o 316.
5. Dużą popularnością wśród bezrobotnych osób niepełnosprawnych cieszyły się szkolenia. W analizowanym okresie, w województwie wielkopolskim zorganizowano 175 szkoleń dla niepełnosprawnych, w których udział wzięło 301 osób.
6. Urzędy pracy realizowały programy powiatowe skierowane do bezrobotnych niepełnosprawnych, w których w 2015 roku udział rozpoczęło 420 osób.

Osoby niepełnosprawne należą do grupy mającej szczególne trudności na rynku pracy i zagrożonej wykluczeniem społecznym, w związku z tym wymagają specjalnego wsparcia i zastosowania różnorodnych form aktywizacji.

Biorąc pod uwagę specyficzną sytuację osób niepełnosprawnych niezbędne jest podjęcie działań mających ułatwić im wejście lub powrót na rynek pracy, które podniosą poziom ich aktywności zawodowej, rozszerzą kompetencje społeczne, czy zwiększą dostępność do podstawowych usług społecznych. Przyczyni się to w efekcie do zwiększenia szans społeczno-zawodowych tej grupy, ułatwienia dostępu do zatrudnienia, skutecznego włączenia lub przywrócenia na rynek pracy, a tym samym podniesienia poziomu wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim.